

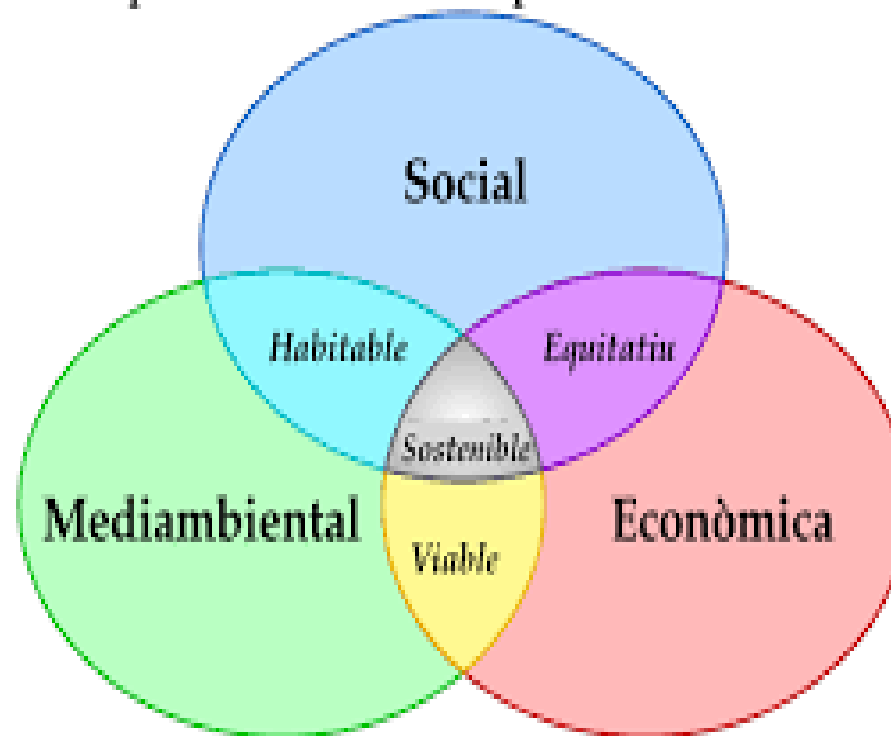
ELS REPTES D'UNA NOVA GOVERNANÇA DEL PATRIMONI NATURAL A CATALUNYA

Models de governança inspiradors

Josep M. Mallarach

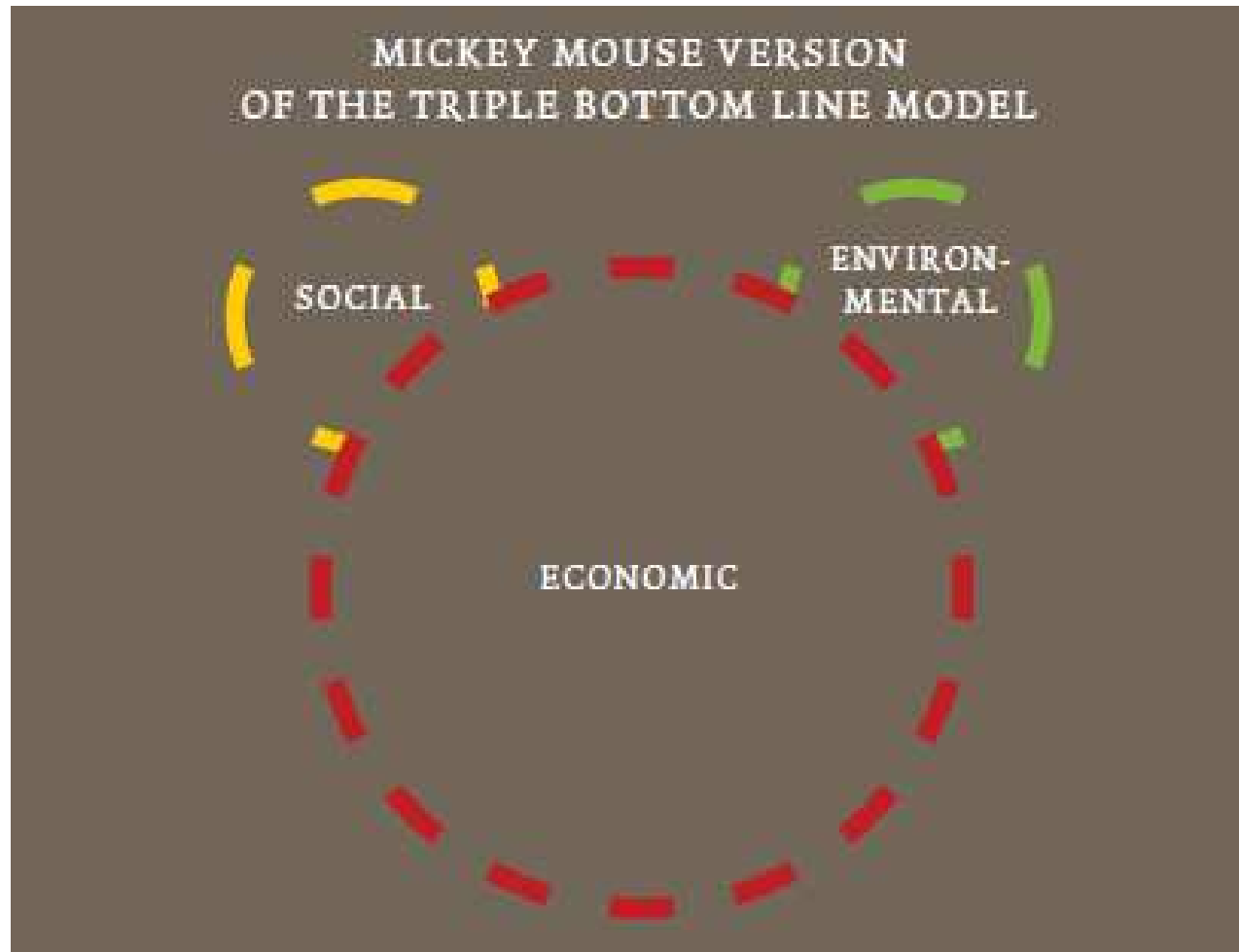
Barcelona, IEC 24 de maig de 2017

Esquema del Desenvolupament Sostenible

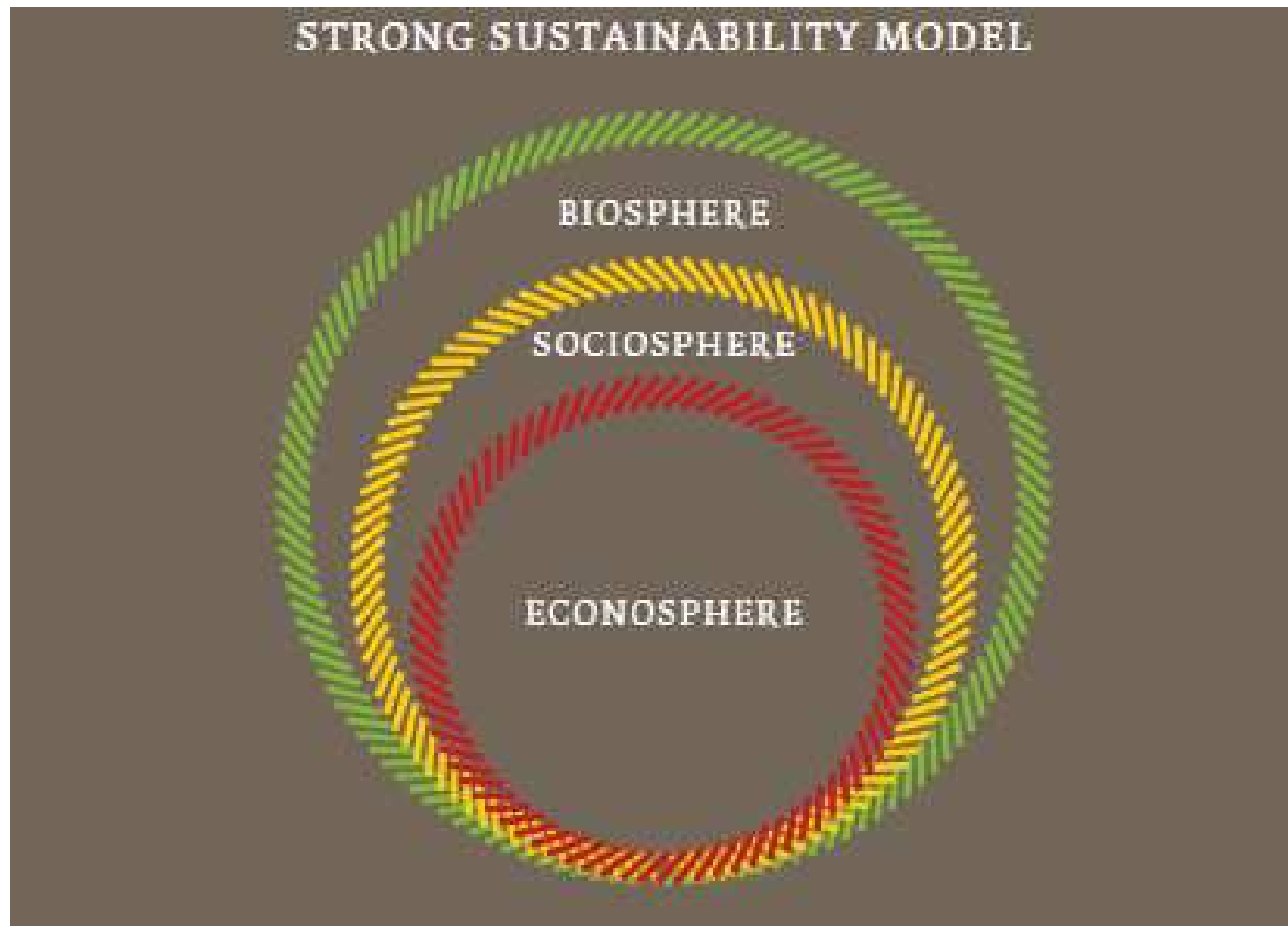
com a confluència de les tres preocupacions

És veritat que són equivalents aquests tres àmbits?

No és cert que l'àmbit econòmic preval a la pràctica?

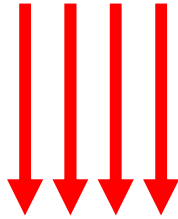
I que això és la causa material de les tendències insostenibles?

Sense sostenibilitat ambiental, quina altra és possible?

Per tant, l'economia s'hauria de subordinar al bé comú.

CATALUNYA

CONNECTION	TOTALLY DISCONNECTED			TOTALLY CONNECTED		
HUMAN IMPACT	MORE DAMAGING	DAMAGING	LESS DAMAGING	T H R E S H O L D	REJUVENATING	OPTIMAL
PARADIGM	CURRENT				NEW	
PHASE	UNSUSTAINABLE	LESS UNSUSTAINABLE			STRONGLY SUSTAINABLE	
CHARACTERISTICS	<i>Economic growth first and last. Straight line (growth, planning, thinking).</i>	<i>Minimise impacts: reduce, reuse, recycle. Triple-bottom-line, footprint-based, mitigate, adapt, react, modify, responsibility.</i>			<i>Eco-system-centric. Connect, re-design, enhance, circular feedback, inspire, celebrate.</i>	

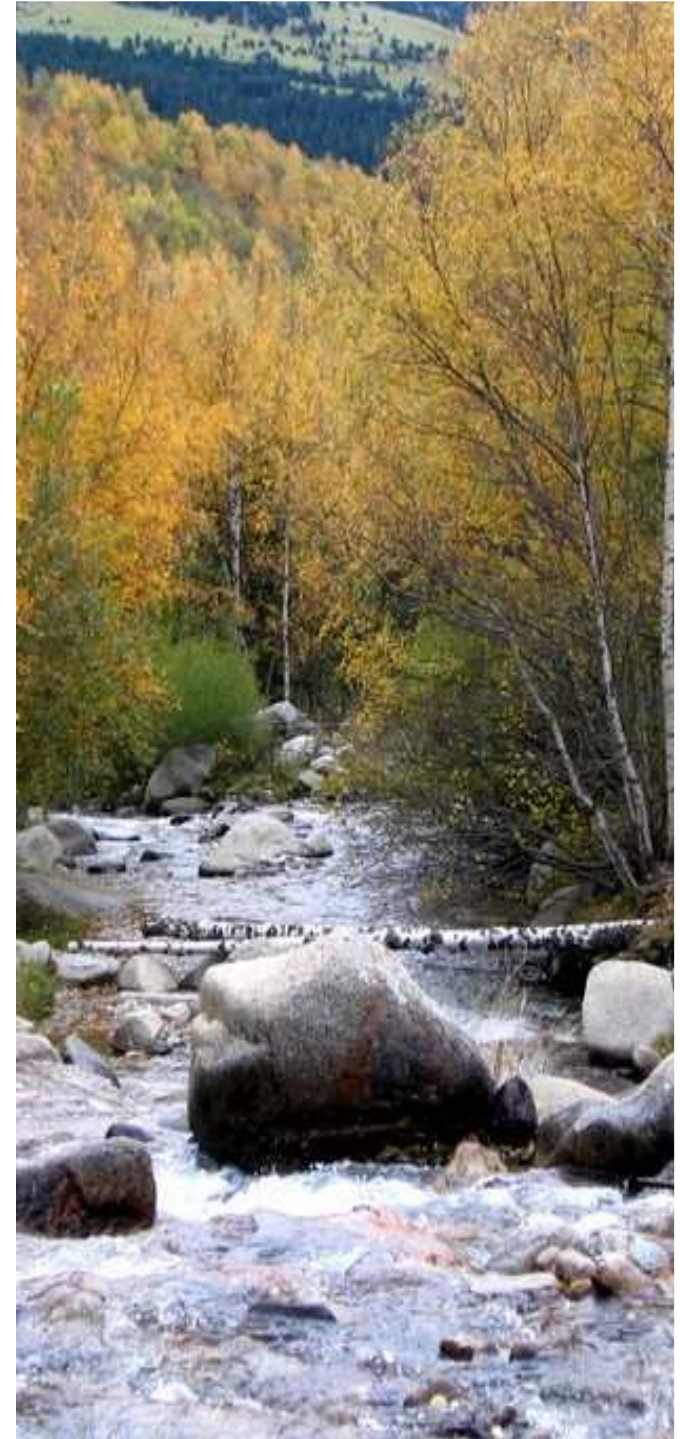
Les polítiques i la governança del patrimoni natural de Catalunya estan immerses en un tipus de desenvolupament insostenible i injust

Problemes de la governança actual

- Excessivament governamental
- Massa complexa, burocratitzada, lenta
- Amb molts procediments disfuncionals
- Poc transparent
- Poc efectiva
- Poc participativa

Frustra esforços ben intencionats i bloqueja iniciatives valuoses:

No permet donar les respostes adients als reptes de conservació que tenim.

La governança actual ignora potencials i oportunitats de:

La societat civil: iniciatives creatives

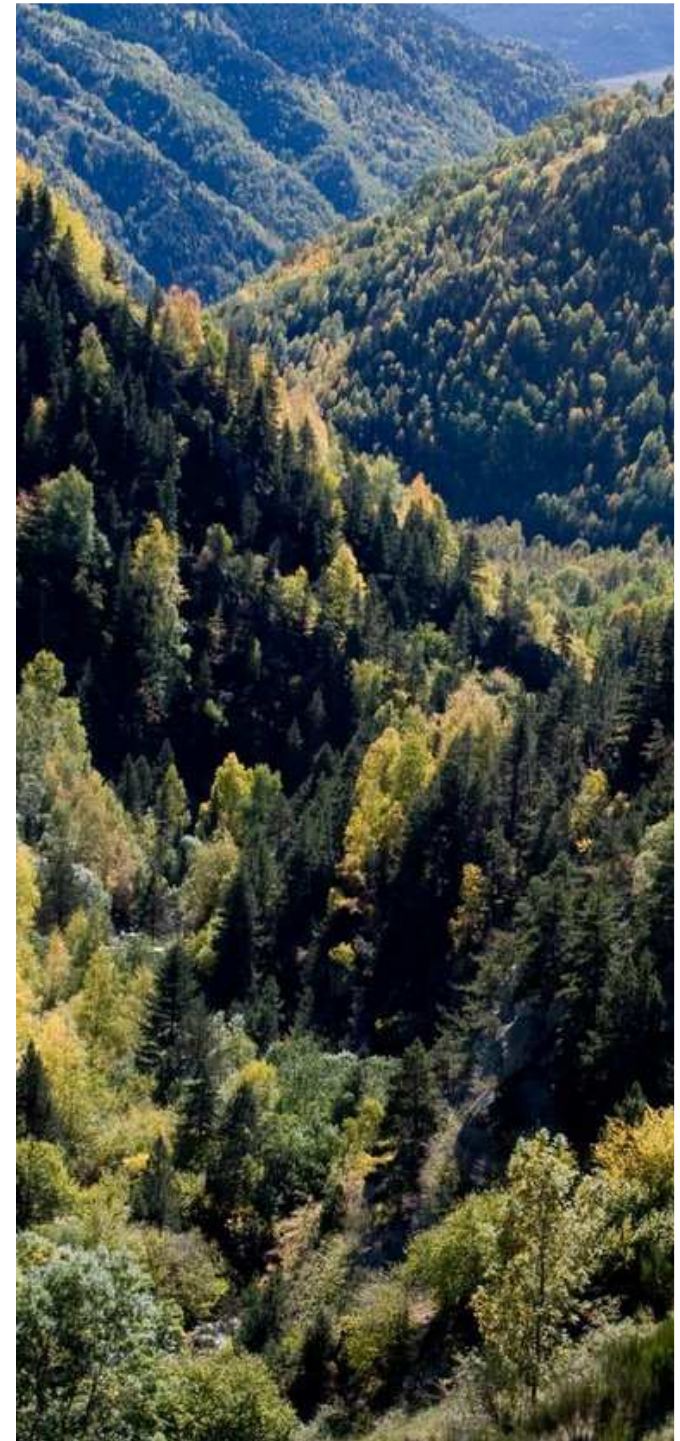
El voluntariat: joves, jubilats, aturats, ...

La recerca i el seguiment participatiu

El mecenatge i voluntariat corporatiu

Les sinèrgies amb les polítiques de salut

Les sinèrgies amb la cultura, l'art i l'espiritualitat

Principis de bona governança

Legitimitat i veu: tenir bona acceptació social, garantir drets procedimentals a la informació, la participació i l'accés a la justícia, promoure el compromís i la diversitat, prevenir la discriminació, promoure la subsidiarietat, el respecte mutu, consens i les normes acordades.

Direcció: desenvolupar una visió congruent i inspiradora, fonamentada en valors acordats i el reconeixement de la complexitat, garantir una gestió adaptativa, afavorir que sorgeixin líders, i donar respostes clares a preguntes controvertides.

BPG Governance of Protected Areas: fom principles to action (UICN 2015)

Principis de bona governança

Efectivitat: aconseguir les fites de conservació proposades, promoure una cultura de l'aprenentatge i compromís en la conservació, ús eficaç dels recursos, resiliència....

Responsabilitat i retiment de comptes, donant suport a la integritat i el compromís honest, garantir la transparència i l'accés oportú a la informació, avaluació de l'efectivitat, animar la retroalimentació....

Justícia i drets: distribució equitativa de costos i beneficis, evitar impactes adversos contra persones o col·lectius vulnerables, promoure la justícia, la imparcialitat, la congruència, el respecte pels drets procedimentals i altres drets substantius (humans individuals i col·lectius), l'equitat de gènere, etc en les polítiques de conservació.

Enfocaments equitatius i efectius

Vincular les polítiques de salut amb les d'espais naturals protegits per reduir les despeses sanitàries i millorar la qualitat de vida, com a Austràlia (2000) o EUA (2010).

Fomentar els valors i compromís voluntari del sector privat en la conservació, adequant el marc legal i fiscal, per estimular-ne la participació a totes les escales (Objectius de Desenvolupament Sostenible - 2015).

Enfocaments equitatius i efectius

Avaluar periòdicament la incidència de les polítiques sectorials amb més incidència en la conservació (agràries, forestals i pesqueres, energètiques,..) > adoptar mesures preventives i adaptatives per millorar-ne la integració.

Avaluar i donar a conèixer la responsabilitat que l'activitat econòmica de Catalunya té en la conservació de la biodiversitat global i el deute ecològic > promoure mesures per via de responsabilitat social corporativa per reduir-ne l'impacte negatiu (com ha fet el Regne Unit).

Enfocaments equitatius i efectius

Fomentar la conservació de la diversitat de races vegetals in situ, en el marc d'unes polítiques agràries i ramaderes que integrin criteris de sostenibilitat i fomentin la salvaguarda i la producció ecològica dels millors sòls agraris més amenaçats: urbans i periurbans.

Protegir eficaçment les reserves marines en el marc d'una nova política pesquera consensuada amb criteris de sostenibilitat per reestructurar a fons el sector pesquer.

Enfocaments equitatius i efectius

Instaurar una fiscalitat ambiental progressiva ferma (qui fa beneficis econòmics amb el patrimoni, que pagui, qui malmet, que pagui) i reinvertir-ne la recaptació en el finançament de les polítiques de conservació i restauració del patrimoni natural.

Introduir en la comptabilitat pública els serveis ecosistèmics i incloure aquest factor en la distribució dels pressupostos públics, per ajudar als municipis / comarques que més beneficis ambientals aporten al bé comú.

Models inspiradors – JM Mallarach IEC 24-5-2017

Experiències inspiradores

L'Agència danesa de la natura i el Patrimoni natural escocès podrien inspirar modalitats d'organització més ben dotades, amb bona governança: efectiva, transparent, col·laborativa i participativa.

El model del **Conservatori francès del litoral marí i de les riberes lacustres**, (1975) un organisme d'efectivitat demostrada per preservar els espais litorals més amenaçats i vulnerables, podria ser adaptat fàcilment, amb un sistema de finançament similar

Experiències inspiradores

Les polítiques del **patrimoni geològic d'Anglaterra** i Escòcia (auditoria, carta i pla d'acció local de la geodiversitat) > podrien inspirar estratègies similars pel nostre patrimoni geològic

Les Àrees de Bellesa Natural Excepcional i les Zones Tranquil·les britàniques > podrien inspirar estratègies per conservar aquests valors del patrimoni immaterial en espais naturals dins i fora del sistema d'espais naturals protegits

Experiències inspiradores

Les fórmules de **coordinació i suport** que el govern dels **Països Baixos** ha **establert amb les principals entitats conservacionistes**, podrien inspirar un model similar entre el govern de Catalunya i les entitats de custòdia del territori.

El Conveni dels Alps (2005) i la xarxa alpina d'espais naturals protegits (2003) podrien inspirar el model per fomentar la cooperació transfronterera que hi ha a la serralada pirinenca -amb Andorra, Aragó i les dues regions franceses veïnes

Experiències inspiradores

L'Estratègia de Conservació de la Biodiversitat d'Àustria > podria inspirar la preservació d'una xarxa d'espais naturals destinats a evolució natural.

El model de governança i l'estratègia de restauració de la **connectivitat ecològica entre espais naturals protegits als estats australians** (South Australia, New South Wales i Victoria) > podria inspirar fòrmules equiparables a nostre país.

Experiències inspiradores

El model de governança de les extenses **Reserves Naturals Catalanes (Catalunya nord)**, en els comunals de gestió municipal d'alta muntanya, podria inspirar un model similar a la nostra banda dels Pirineus.

El model del **National Trust escocès** (creat el 1931 - té: 7000 donants, 300.000 membres, 77.000 ha de propietat) professionalitzat, amb un bon sistema de mecenatge privat, podria inspirar una entitat equivalent ací.

Experiències inspiradores

El model de **gestió integral dels National Parks britànics** (equivalents als nostres parcs naturals) amb competències executives agrupades a la Park Authority > podria inspirar una millora aquí.

L'avaluació estratègica de polítiques i normes, i el model d'avaluació regular del marc legal vigent (idonietat, eficàcia, eficiència, coherència, rellevància) seguint el **Regulatory Fitness and Performance Programme** de la Unió Europea.

A tall de conclusió

Hi ha un gran consens: La governança del patrimoni natural de Catalunya s'ha de replantejar i regenerar. Tenim grans reptes, molt greus, però també grans oportunitats, enormes.

Països similars al nostre han desenvolupat :

- Una governança efectiva, equitativa, transparent i participativa
- Enfocaments innovadors i prometedors
- Organismes i eines que donen respostes justes i adaptatives

Ara tenim l'oportunitat d'impulsar aquests canvis ací.
No depèn del govern central, sinó del nostre govern
i de la nostra societat...és dir, de tots nosaltres.

